

[Gert Petersen]

nere neutronbomber i Europa må ses i denne sammenhæng.

Perspektiverne er dystre efter denne nye kovending i amerikansk SALT-politik, en kovending, som klart er i strid med alt, hvad den danske regering har stået som talsmand for siden 1960'erne, da SALT-processen begyndte. På den baggrund må det forventes, at udenrigsministeren gør det klart, at han tager afstand fra de nye signaler fra Reagan-administrationens side.

Gert Petersen (SF):

Jeg kan måske tillade mig, selv om proceduren ikke helt tillader det, at tage udgangspunkt i ministerens sidste bemærkning. Sagen er den, at der efter alt at dømme her ikke er tale om en løsreven udtalelse fra en pressekonference. Jeg mener, der er en nær sammenhæng mellem Reagans forkastelse af den hidtidige afspændingsproces, som den er foregået, og hans holdning til SALT II-aftalen, som blev signeret af Carter og Bresjnev for vel efterhånden 1½-2 år siden, men som altså nu forkastes af Reagan. SALT II-aftalen var ligesom SALT I en slags udtryk for afspændingsprocessen, og det er altså den, han forkaster. Det vil vi godt høre udenrigsministerens mening om, fordi forkastelsen af SALT II i hvert fald rører ved tre væsentlige spørgsmål.

For det første spørgsmålet om forhandlinger om de eurostrategiske raketter, altså på den ene side de raketter, der skal stilles op på det europæiske fastland i Vesteuropa, krydsermissiler og Pershing II-raketter, på den anden side de sovjetiske SS-20 osv. Disse forhandlinger var egentlig så småt ved at komme i gang på et allerførste plan, men de blev af NATO – og det er accepteret af Sovjetunionen – koblet sammen med SALT III-forhandlingerne. Deres afslutning er koblet sammen med SALT III-forhandlingerne og skal gå ind i dem. Disse forhandlinger kan først komme i gang, når SALT II er ratificeret. Tingene var i og for sig enkle nok, næsten da, i december 1979, da NATO tog sin beslutning – som jeg beklager stadig væk – hvor man i hvert fald kunne sige: det er højst sandsynligt – det sagde udenrigsministeren også – at SALT II snart bliver ratificeret, og så kan man komme i gang med disse

forhandlinger, som NATO har givet tilbud om, hvis ellers Sovjetunionen vil.

Men nu er situationen altså den, at man har en amerikansk præsident, som simpelt hen kaster SALT II i papirkurven.

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Det er da et spørgsmål, der er til at forstå, konkret og med substans. Jeg vil sige, at regeringen ikke har lagt skjul på, at vi meget gerne så en snarlig ratifikation af SALT II. Vi ved, at ratifikationsprocessen var i gang i det amerikanske senat – udsigterne ufortalt, men den var i gang – da Sovjetunionen foretog invasionen i Afghanistan i december 1979. Det førte som bekendt til, at den daværende præsident Carter i januar 1980 udsatte den videre procedure. Samtidig tilkendegav man, at man i praksis – det synes jeg lige skal understreges – ville efterleve SALT IIs indhold.

Vi ved, at den nuværende amerikanske præsident gik til valg på bl.a. ønsket om at genforhandle SALT II, og med det nye republikanske flertal i senatet må vi i dag betragte det som en politisk realitet, at SALT II-aftalen i den foreliggende form ikke vil kunne godkendes af de besluttende institutioner i USA. Men dermed mener jeg ikke, man kan drage den konklusion, at SALT-processen så er gået i stå. Jeg vil referere til, at præsident Reagan har tilkendegivet, at han ønsker at videreføre SALT-forhandlingerne. Om det bliver i form af en genforhandling af SALT II eller ved en direkte overgang til forhandlinger om en ny SALT III-aftale, vil afhænge af, hvad de to supermagter kan blive enige om.

Regeringen finder det meget vigtigt, at sådanne forhandlinger snart kommer i gang, og som allieret med USA vil vi især opfordre den nye amerikanske administration til hurtigt at indlede drøftelser med Sovjetunionen herom.

Hr. Gert Petersen har ret i, at der er en sammenhæng mellem SALT-forhandlinger og så det, som vi rent teknisk kalder for TNF, dvs. NATO-beslutningen fra december 1979, hvis ene halvdel gik på, at der skulle optages forhandlinger imellem USA og Sovjetunionen. I beslutningen fra december 1979 sagde man ganske rigtigt, at forhandlinger imellem USA og Sovjetunionen skulle føres